

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Samorząd Województwa Wielkopolskiego
Wojewódzki Urząd Pracy
w Poznaniu

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Badanie ewaluacyjne „Analiza postępów wdrażania Priorytetu VI PO KL”

Człowiek – najlepsza inwestycja

grudzień 2011 r.

---

*Badanie i publikacja współfinansowane przez Unię Europejską
ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach Pomocy Technicznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

**Badanie
realizowane
na zlecenie:**

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu
60-537 Poznań
ul. Kościelna 37
www.efs.wup.poznan.pl

**Wykonawca
badania:**

BIOSTAT

44-200 Rybnik
ul. Kościuszki 32/34C4
tel./fax 32 422 17 07
biostat@biostat.com.pl

**Data
publikacji:**

Grudzień 2011

Nakład:

50 szt.

**Druk
i oprawa:**

BIOSTAT

**Główni
odbiorcy
brozury:**

Instytucja Pośrednicząca PO KL
Instytucje Rynku Pracy
Regionalne Ośrodki Europejskiego Funduszu Społecznego
Starostwa powiatowe i urzędy gmin
Samorząd Województwa

**Forma
dystrybucji:**

Egzemplarz bezpłatny

WPROWADZENIE

Niniejsza publikacja stanowi prezentację wyników badania ewaluacyjnego pn. „Analiza postępów wdrażania Priorytetu VI PO KL”. Badanie zostało przeprowadzone przez firmę BIOSTAT w okresie październik - grudzień 2011 r. na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Przedmiotowy zakres badania dotyczył trzech Działań/Poddziałań w ramach Priorytetu VI PO KL:

- **Poddziałanie 6.1.1** *Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy.* W ramach tego Poddziałania udziela się wsparcia osobom poszukującym pracy za pomocą następujących form: a) pośrednictwo pracy i/lub poradnictwo zawodowe, b) staże/praktyki zawodowe, c) szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych, d) subsydiowanie zatrudnienia.
- **Poddziałanie 6.1.3** *Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych (projekty systemowe Powiatowych Urzędów Pracy).* W ramach tego Poddziałania udziela się wsparcia osobom bezrobotnym za pomocą następujących form: a) szkoleń, b) staży, c) przygotowania zawodowego dorosłych, d) prac interwencyjnych, e) przyznania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, w tym pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanego z podjęciem działalności gospodarczej, f) doposażenia i wyposażenia stanowiska pracy.
- **Działanie 6.2** *Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia.* W ramach tego działania udziela się wsparcia osobom zamierzającym rozpocząć działalność gospodarczą (w tym na założenie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej) poprzez zastosowanie następujących instrumentów: a) doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej; b) przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości (w tym w formie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej), do wysokości stanowiącej równowartość 40 000,00 PLN (lub 20 000,00 PLN na osobę w przypadku spółdzielni lub spółdzielni socjalnej); c) wsparcie pomostowe w okresie do 6/ do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności

gospodarczej, obejmujące finansowe wsparcie pomostowe wypłacane miesięcznie w kwocie nie większej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia obowiązującego na dzień wypłacenia dotacji, połączone z doradztwem oraz pomocą w efektywnym wykorzystaniu dotacji (wyłącznie dla osób, które rozpoczęły działalność gospodarczą w ramach danego projektu).

Realizacja badania miała na celu:

1. Ocenę **adekwatności** wsparcia udzielanego w ramach projektów realizowanych w województwie wielkopolskim w ramach Poddziałania 6.1.1, 6.1.3 PO KL oraz Działania 6.2 PO KL do potrzeb Beneficjentów Ostatecznych (BO) oraz regionalnego rynku pracy.
2. Ocenę **oddziaływania** interwencji podejmowanych w ramach Poddziałania 6.1.1, 6.1.3 PO KL oraz Działania 6.2 PO KL na sytuację społeczno-zawodową BO, w tym ocenę jakości miejsc pracy osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Poddziałania 6.1.1, 6.1.3 PO KL oraz Działania 6.2 PO KL z terenu województwa wielkopolskiego.
3. Ocenę **trafności** kryteriów selekcji uczestników projektów realizowanych w województwie wielkopolskim w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL oraz Działania 6.2 PO KL, którym zostaną/zostały przyznane środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, pod kątem wyboru osób, których planowana działalność gospodarcza ma największe szanse na utrzymanie się na rynku.

NAJWAŻNIEJSZE WYNIKI BADANIA

Ocena adekwatności wsparcia do potrzeb uczestników projektów i regionalnego rynku pracy

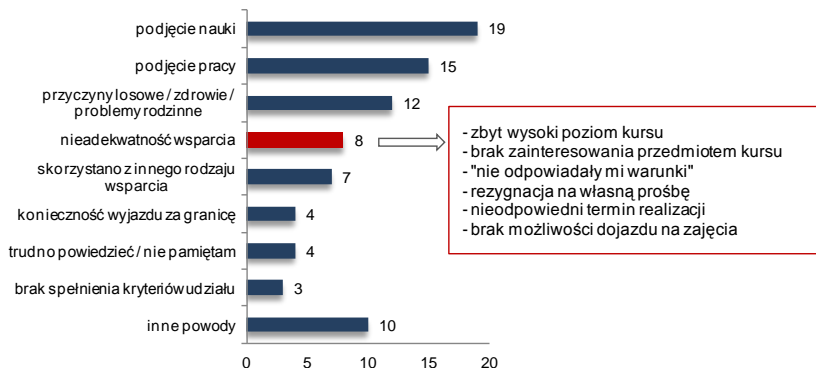
Uzyskane wyniki badań pozwalają ocenić, iż **wszystkie formy wsparcia oferowane w projektach Priorytetu VI PO KL w znacznym stopniu odpowiadały na potrzeby uczestników**. Niemal wszyscy respondenci wyrazili opinię, że uzyskane wsparcie w projekcie odpowiadało na ich potrzeby. Żaden z badanych uczestników nie wyraził negatywnej oceny na temat wsparcia w postaci przygotowania zawodowego w miejscu pracy, przyznania środków finansowych na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, pokrycia kosztów udziału w projekcie czy

wsparcia pomostowego. Również w odniesieniu do poszczególnych rodzajów kursów, szkoleń i warsztatów BO wypowiedali się bardzo pozytywnie. W szczególności kursy komputerowe i kursy językowe otrzymały wyłącznie pozytywne opinie. Podkreślono także bardzo dużą adekwatność kursów zawodowych do potrzeb BO. Porady na temat odpowiednich zawodów, szkoleń wyżej ocenili mężczyźni (77% ocen pozytywnych) niż kobiety (66%). Również z udziału w kursach zawodowych mężczyźni byli bardziej zadowoleni. Kobiety częściej wyrażały zadowolenie z odbytych staży i praktyk. Formułowane przez przedstawicieli obu płci zastrzeżenia wobec otrzymanego wsparcia zazwyczaj dotyczyły konieczności wydłużenia czasu trwania wsparcia.

Wysokie oceny zadowolenia BO z kursów i szkoleń wynikają z wysokiego poziomu zajęć oraz ich dobrej organizacji. W opinii prawie wszystkich BO, zajęcia były prowadzone w zdecydowanie dobrych bądź raczej dobrych warunkach. BO potwierdzili również dobrą jakość materiałów szkoleniowych. Zdaniem BO wszystkim ważnym tematom poświęcono na zajęciach wystarczająco dużo czasu a osoby prowadzące zajęcia były kompetentne i odpowiednio przygotowane. Ponadto, zwrócono uwagę na odpowiednią liczbę osób w grupie a fakt, że lokalizacja zajęć nie powodowała problemów z dojazdem na ich miejsce.

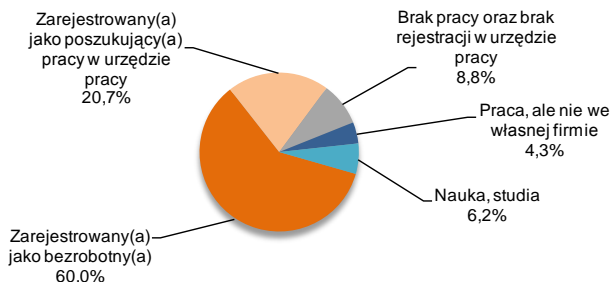
Potwierdzeniem wysokiego stopnia dopasowania projektów do potrzeb ich uczestników jest także mały odsetek osób wskazujących na nieadekwatność wsparcia jako przyczynę przerwania udziału w projekcie. Rezygnacja z udziału w projekcie uzasadniona brakiem adekwatności wsparcia nastąpiła jedynie w 8 przypadkach, co stanowi 10% ogółu rezygnujących.

Samorząd Województwa Wielkopolskiego
Wojewódzki Urząd Pracy
w Poznaniu

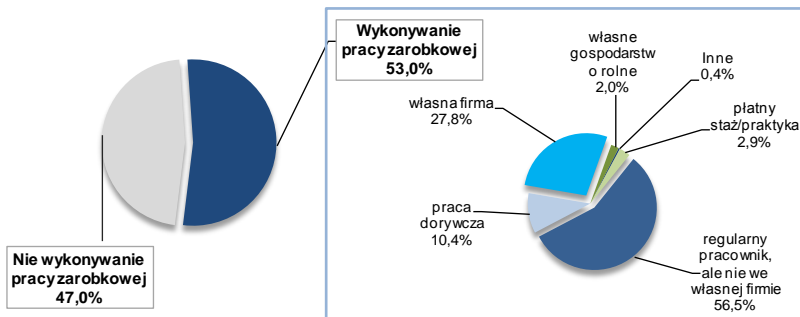
Sytuacja zawodowa osób przed i po zakończeniu udziału w projekcie

Przed przystąpieniem do udziału w projekcie 89,5% BO nie było zatrudnionych, w tym: 60% pozostawało zarejestrowanych w urzędzie pracy jako osoby bezrobotne.

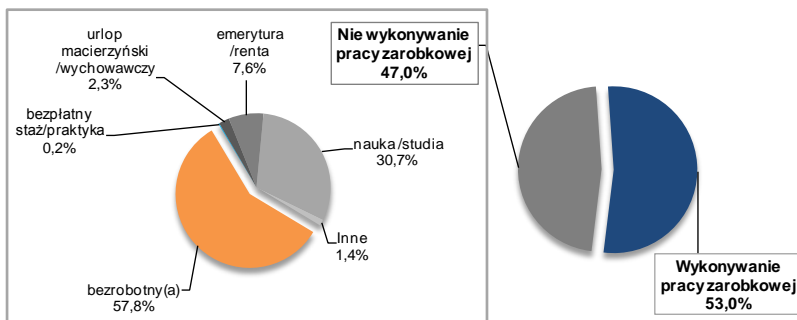

BO, którzy przed rozpoczęciem udziału w projekcie pozostawali zarejestrowani w urzędzie pracy, w około 55% byli zarejestrowani w urzędzie pracy jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy krócej niż 6 miesięcy. Najkrótszy okres pozostawania bez pracy zauważalny jest wśród BO uczestniczących w projektach Poddziałania 6.1.3.

W momencie realizacji badania 53% osób wykonywało pracę zarobkową. Pracuje aż 89,2% BO Działania 6.2, 52,8% BO Poddziałania 6.1.3 oraz jedynie 33% BO Poddziałania 6.1.1.

Wśród osób, które w momencie realizacji badania nie wykonyują pracy zarobkowej, 57,8% stanowią osoby bezrobotne, a 30,7% osoby uczące się lub studiujące.

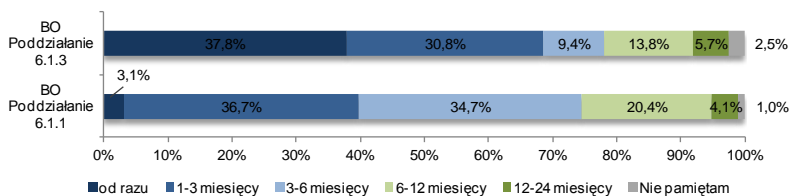
Niepracujący uczestnicy projektów realizowanych w Poddziałaniu 6.1.1 to głównie bezrobotni – 73,8%. Wśród niepracujących BO Poddziałania 6.1.3 przeważają uczniowie i studenci – 60,5%. Natomiast połowa niepracujących BO Działania 6.2 to osoby bezrobotne, a 45,5% to osoby uczące się.

Osoby pracujące – ocena wybranych parametrów sytuacji zawodowej

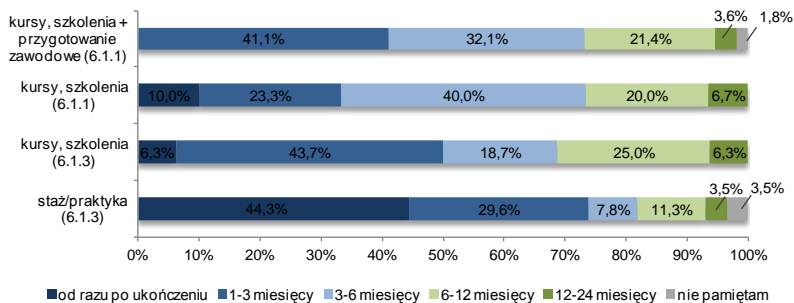
Efekt zatrudnienia wśród obecnie pracujących BO nastąpił bezpośrednio lub krótko po zakończeniu udziału w projekcie. Aż **74,9% BO podjęło zatrudnienie**

w okresie do 6 miesięcy od zakończenia udziału w projekcie, w tym: 20,5% znalazło zatrudnienie bezpośrednio po ukończeniu udziału w projekcie, 29,3% - w ciągu pierwszych 3 miesięcy od zakończenia udziału a 25,1% - w okresie od 3 do 6 miesięcy.

W perspektywie krótkookresowej (w okresie do 3 miesięcy od zakończenia udziału) **wyższą efektywnością zatrudnieniową** (w tym efektywnością zatrudnienia bezpośrednio po zakończeniu udziału w projekcie) **charakteryzują się projekty w ramach Poddziałania 6.1.3. Natomiast w dłuższej perspektywie czasu efektywność zatrudnieniowa obu Poddziałania zrównuje się.**

Efektywność zatrudnieniowa w perspektywie krótkookresowej uzależniona jest od typu wsparcia – **najszybciej zatrudnienie znajdują osoby, które w ramach projektu odbywały staż lub praktykę.**

- ➔ **74,1% BO pracujących jest zatrudnionych na podstawie umowy o pracę.** Przeważa zatrudnienie na czas określony - 63% osób pracujących.
- ➔ **Obecne miejsce pracy jest pierwszym miejscem zatrudnienia po zakończeniu udziału w projekcie dla 85,7% aktualnie pracujących respondentów.** Natomiast 14,3% osób pracujących zmieniał miejsce zatrudnienia. Stanowisko pracy względem poprzednio zajmowanego zmieniło 19,5% pracujących BO, z czego 42,2% zmieniło stanowisko na wyższe, a tylko 7,8% na stanowisko niższe. Należy podkreślić, że mężczyźni zmieniali stanowisko na równorzędne (około 71%) lub wyższe. Natomiast kobiety zmieniały stanowiska na wyższe (około 50%), równorzędne (około 37%), ale też niższe (około 13%).
- ➔ Spośród osób, które podjęły pracę po udziale w projekcie, **najwięcej BO znalazło zatrudnienie w handlu i naprawach – 26,2%.** W pozostałej działalności usługowej zatrudnienie znalazło 18,0% BO, w przetwórstwie przemysłowym 10,1%, a w administracji publicznej oraz w innych nie wymienionych branżach po 8,8%. W pozostałych branżach zatrudnionych jest po mniej niż 7% BO.
- ➔ **Po zakończeniu udziału w projekcie najwięcej osób znalazło zatrudnienie jako pracownicy biurowi – 24,7% oraz pracownicy usług – 20,7%.** Pracę w charakterze robotnika przemysłowego znalazło 12,2% BO, specjaliści – 7,9% oraz operatora – 7,3%, zaś 19,2% wskazało zatrudnienie w innym charakterze. Tylko niewielki odsetek badanych zadeklarował podjęcie zatrudnienia w charakterze wyższego personelu (0,6%) – byli to BO Poddziałania 6.1.1 PO KL.
- ➔ **Od czasu zakończenia udziału w projekcie, 26,5% zatrudnionych osób zmieniło zawód.** 40% osób zmieniających zawód uważa, że udział w projekcie miał wpływ na tę decyzję.
- ➔ **$\frac{1}{4}$ Bo zarabia obecnie więcej, niż przed przystąpieniem do projektu.** Osoby, którym wzrosły dochody, oceniają wpływ projektu w tym aspekcie średnio na 5,3 w skali dziesięciostopniowej.

- ➔ **Oddziaływanie projektów na sytuację społeczno-zawodową jest słabsze w przypadku kobiet niż mężczyzn.** Kobiety dłużej poszukują miejsca zatrudnienia i deklarują wyraźnie niższą pewność zatrudnienia.

Postrzeżenie przez BO wpływu projektu na poprawę sytuacji zawodowej

Porównując swoją obecną sytuację zawodową do sytuacji sprzed udziału w projekcie, poprawę odczuło 70,3% badanych, sytuacja pozostała bez zmian dla 25,0% badanych, a 4,7% odczuło pogorszenie. Największe polepszenie sytuacji zawodowej odczuli BO Poddziałania 6.1.3 – poprawę zauważyło 82,2% badanych.

W opinii respondentów głównym czynnikiem pozwalającym na uzyskanie zatrudnienia jest zdobyta wiedza i umiejętności zawodowe (28%), a w dalszej kolejności: zdobyta wiedza i umiejętność poszukiwania pracy (21%) oraz uzyskanie potwierdzenia kwalifikacji zawodowych (20%).

Badani oceniają, iż uzyskane wsparcie w ramach projektu miało wpływ na zmianę ich sytuacji zawodowej. **W obecnej pracy wiedzę lub umiejętności zdobyte w trakcie projektu wykorzystuje 57,6% BO.** Taką opinię wyraziło 71,7%j BO Poddziałania 6.1.3 i blisko połowa BO Poddziałania 6.1.1. **Osoby wykorzystujące wiedzę lub umiejętności zdobyte podczas udziału w projekcie robią to często – 48,1% lub bardzo często – 41,3%.** Natomiast brak wykorzystywania zdobytej w projekcie wiedzy i umiejętności tłumaczono przede wszystkim brakiem powiązania pomiędzy szkoleniem a wykonywaną pracą – ok. 77% lub brakiem takiej potrzeby – ok. 22%.

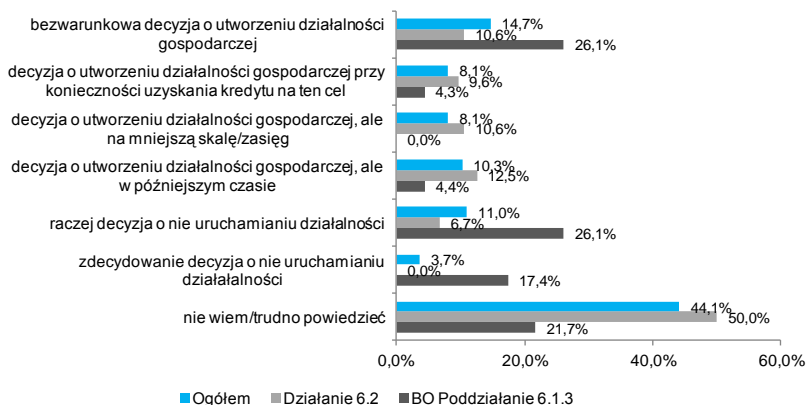
Przedsiębiorstwa utworzone dzięki jednorazowym dotacjom w ramach Poddziałania 6.1.3 oraz Działania 6.2 PO KL

W ramach Poddziałania 6.1.3 i Działania 6.2 PO KL w Wielkopolsce do 30 czerwca 2011 r. **8 415 BO otrzymało środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej.** W ramach Poddziałania 6.1.3 jest to dotacja w wysokości 19 000,00 PLN, w ramach Działania 6.2 – 40 000,00 PLN.

Znaczenie dotacji dla utworzenia działalności

Wysokość otrzymanej dotacji była wystarczająca dla 56,9% BO Działania 6.2 oraz 55,9% BO Poddziałania 6.1.3. Trzy czwarte uczestników projektów realizowanych w ramach Poddziałania 6.1.3 i 80% uczestników projektów wdrażanych w ramach Działania 6.2 przeznaczyło dodatkowo własne środki na otwarcie działalności gospodarczej.

Pomimo konieczności uzupełniania inwestycji wkładem własnym, **możliwość otrzymania bezwrotnej dotacji jest doceniana przez BO. Bez dotacji BO nie byłoby w stanie rozpocząć prowadzenia działalności lub znacznie by się to opóźniło.** W przypadku nieotrzymania dotacji, około 41% BO deklaruje, że i tak zdecydowałoby się założyć działalność gospodarczą, w tym tylko niespełna 15% bezwarunkowo.

Co istotne, deklarację o założeniu działalności lecz o mniejszej skali składali wyłącznie BO projektów realizowanych w ramach Działania 6.2 PO KL, w przypadku których wysokość dotacji jest znacznie wyższa. Dla BO Poddziałania 6.1.3 PO KL brak dotacji znacznie częściej oznaczałby konieczność całkowitej rezygnacji z zamiaru założenia działalności.

87,5% BO projektów z Poddziałania 6.1.3 wykorzystało otrzymane dotacje na zakup niezbędnych do pracy środków trwałych, jak oprogramowanie czy sprzęt. Dla Działania 6.2 PO KL odsetek osób, które zakupiły środki trwałe wyniósł 84,6%.

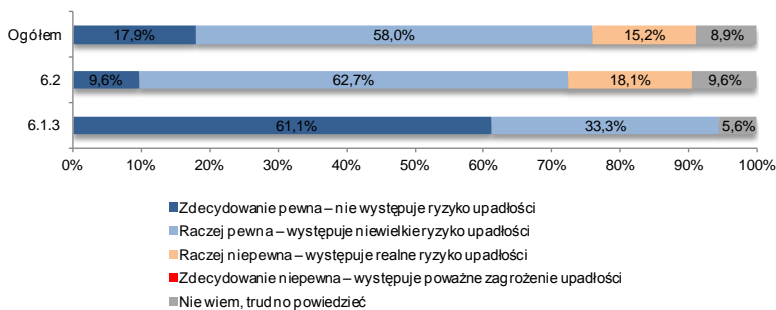
Środki trwałe, które zostały zakupione w ramach dotacji, nadal są używane przez wszystkich respondentów z Działania 6.2 oraz przez 95,2% BO Poddziałania 6.1.3.

BO w umiarkowanym stopniu wyrażają zainteresowanie udziałem w projekcie ze wsparciem w postaci pożyczki na preferencyjnych zasadach. Najczęściej BO 6.2 (44%), nieco rzadziej BO 6.1.1 (33%) i bardzo rzadko BO Poddziałania 6.1.3 (16%). Opór przed korzystaniem z tego typu wsparcia wynika głównie z obawy przed niezdolnością do spłaty pożyczonych kwot. Niektórzy badani podkreślali jednak, że ostateczną decyzję podjęliby po rozważeniu warunków, korzyści i zagrożeń wynikających z podjęcia takiego zobowiązania.

Kondycja nowopowstałych przedsiębiorstw

90,3% przedsiębiorstw założonych przez BO, którzy otrzymali w ramach projektu środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w momencie badania nadal funkcjonowało. Odsetek trwałych przedsiębiorstw nieznacznie wyższy był w przypadku Poddziałania 6.1.3 (94,7%) niż w przypadku Działania 6.2 (89,5%).

75,9% obecnie funkcjonujących przedsiębiorstw posiadało w momencie badania na tyle dobrą kondycję, że można spodziewać się ich trwałego funkcjonowania w przyszłości.

Uczestnicy projektów z Poddziałania 6.1.3 najczęściej stworzyli firmy jednoosobowe – tylko właściciel. Natomiast aż 58% BO Działania 6.2 zatrudnia od 2 do 9 pracowników. Wśród powodów, dla których właściciele firm jednoosobowych nie zatrudniają pracowników, najczęściej wymieniano brak potrzeb, natomiast tylko sporadycznie brak środków na ich zatrudnienie.

Ocena trafności kryteriów przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej

Ocena trafności obecnie stosowanych kryteriów nie jest jednoznaczna. Respondenci rekrutujący się spośród Beneficjentów 6.1.3 są przekonani, że stosowane przez instytucje kryteria selekcji są trafne, co potwierdza w szczególności stosunkowo niewielki odsetek zwróconych dotacji. Za najbardziej przydatne uznają kryteria: motywacyjne, biznesowe, a także formalne (poprawność wypełnienia wniosku oddaje stosunek beneficjenta do przedsięwzięcia). Za najmniej przydatne uznają kryteria społeczne. Natomiast nieco inaczej oceniają te kryteria Beneficjenci Działania 6.2 PO KL. Pozytywnie oceniono własne kryteria, natomiast sceptycznie kryteria określone w dokumentacji konkursowej.

Ekspertsi zaproszeni do panelu w trakcie dyskusji zidentyfikowali następujące kategorie czynników warunkujących trwałość przedsiębiorstwa utworzonego w wyniku uzyskania dotacji:

- ➔ cechy osobowościowe: predyspozycje i gotowość do podjęcia działalności gospodarczej, poczucie odpowiedzialności za (własną) firmę, samodzielność i zdolność podejmowania decyzji, kreatywność (pomysł na firmę);
- ➔ wiedza rynkowa: orientacja co do sytuacji na rynku oraz potencjalnej chłonności na oferowany produkt/usługę, umiejętność odkrywania nisz rynkowych, mobilność (w wymiarze terytorialnym – możliwość docierania z produktem/usługą poza lokalny rynek);
- ➔ wiedza organizacyjna: orientacja w podstawach formalno-prawnych oraz kosztach prowadzenia działalności gospodarczej – braki w tym zakresie okazują się szczególnie bolesne;
- ➔ umiejętność kierowania kadrami i zarządzania przedsiębiorstwem;
- ➔ sprawny system wsparcia dla osób zakładających i prowadzących działalność gospodarczą – jak zasygnalizowali eksperci, z dotacji korzystają częściej osoby o krótkim okresie pozostawania w stanie bezrobocia (do kilku miesięcy) – absolwenci studiów, osoby wychowujące dzieci - rzadziej osoby długotrwale bezrobotne, o niskim poziomie wykształcenia,

w zaawansowanym wieku, generalnie cechujące się niższym stopniem operatywności.

Zebranie i podsumowanie rozważań w tym zakresie, pozwoliło stworzyć **modelowy zestaw kryteriów selekcji BO, chcących rozpocząć działalność gospodarczą w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL oraz Działania 6.2 PO KL:**

1. *Zaangażowanie w przedsięwzięcie (determinacja, nastawienie na sukces).*
2. *Predyspozycje do prowadzenia działalności gospodarczej.*
3. *Biznes plan zawierający:*
  - *badanie celowości rynkowej,*
  - *plan finansowy,*
  - *analiza wrażliwości,*
  - *plan organizacyjny,*
  - *adekwatność wielkości planowanego zatrudnienia,*
  - *plany rozwojowe (wdrażanie innowacji, tworzenie nowych miejsc pracy, doształcanie),*
  - *badanie otoczenia (nie tylko w wymiarze rynkowym).*
4. *Gotowość wniesienia wkładu własnego*
  - *wkład know-how,*
  - *wkład finansowy,*
  - *wkład rzeczowy.*
5. *Dyspozycyjność.*

Na poniższym wykresie przedstawiono średnią ocen, które przyznali eksperci poszczególnym czynnikom, które powinny być uwzględniane podczas oceny wniosków o przyznanie dotacji.

Zapraszamy do lektury pełnej wersji raportu dostępnej na stronie internetowej:
www.efs.wup.poznan.pl